

Jørgen Frønsdal

Deres ref.

Deres brev av:

Vår ref.

201700860-92

TOME

Emnekode

ESARK-36

Dato

17. mars 2017

Notat vedrørende befaring av ruiner i Våkendalen.

Bakgrunn:

På oppfordring av Jørgen Frønsdal fra Bergens skog- og trøplantningsselskap, deltok Byantikvaren v/ Torbjørn Melle og Heming Hagen på en befaring i Våkendalen. Hovedtema for befaringen var tilstanden til ruinene etter bruk 4 på Kobbeltveit. Vi befarte i tillegg bruk 3 på Tarlebø. Befaringen ble gjennomført torsdag 16.03 kl. 10:00-11:30. I tillegg til overnevnte så deltok også Erling Birkeland, Dag Olav Sletten, Øivind Øvrebotten og Per Bjørkhaug.

Bruk 4 på Kobbeltveit er fra 1894, og ruinene som står igjen i dag er hovedsakelig fra gårdens fjøs. Det er denne ruinene som i dag står i fare for å rase ut. Enkelte av murene er svært høye, og kan således utgjøre en fare for folk som ferdes i området. Da dette er et av stedene som er med i «Kulturminneløypen i Våkendalen», så er det spesielt viktig at ruinene ikke utgjør en sikkerhetsrisiko for folk som oppsøker den.

Ruin etter fjøs på bruk.4 Kobbeltveit.

Befaringen:

Det ble informert om skadene på ruinen etter bruk 4 på Kobbeltveit. Hovedutfordringen dreier seg om delvis ødelagte forstøtninger på innsiden av vindusåpningene. Vindusåpningene har hatt en ståldrager som har holdt oppe muren over vinduene. Nå er ståldragerne ødelagt av rust, og muren er i ferd med å rase ned. Bergens Skog- og Træplantningsselskap ønsker å erstatte ståldragerne med betongdragere. De ønsker ikke å bruke ståldragere slik som tidligere, de de igjen kommer til å ruste. I tillegg må deler av tørrmuren over vinduene mures opp igjen.

Skader på mur over vindusåpning. Ståldrageren er opprustet og ødelagt. Ståldrageren ønskes erstattet med en betongdrager.

I tillegg til befaringen av bruk 4 på Kobbeltveit, ble bruk 3 på Tarlebø befart. Denne ruinen er i nyere tid ryddet fri for skog, og har i dag stor formidlingsverdi. På Tarlebø ligger også en av de største gjenværende geilene i fylket.

Ruiner etter bygninger på bruk 3, Tarlebø.

Tarlebøgeilen.

Byantikvarens vurdering:

Byantikvaren stiller seg positiv til foreslåtte tiltak på ruinen på Kobbeltveit. Bruken av betongdragere virker fornuftig da nye ståldragere vil ruste på nytt. Da dette nå er en ruin, og ikke en stående bygning med et beskyttende tak, bør det velges løsninger som tåler de harde påkjenningene som ruinen utsettes for.

Byantikvaren vil samtidig understreke viktigheten av å gjøre tiltakene for å bevare ruinene og dens formidlingsverdi. Gårdsruinene i Våkendalen er viktige kulturhistoriske element, som forteller om gårdslivet fram til rundt forrige århundreskiftet. For å understreke områdetets kulturhistoriske verdi har Byantikvaren nylig inkludert dette området i nye foreslåtte hensynssoner for kulturmiljø i kommende rullering av kommuneplanens arealdel (KPA). Om Byantikvaren får gjennomslag for dette, betyr det at tiltak innenfor denne sonen må avklares med Byantikvaren før eventuell godkjenning blir gitt.

Eksempel på skilting langs kulturminneløypen i Våkendalen. Dette skiltet informerer om bruk. 4 Kobbeltveit.

Bergens Skog- og Træplantningsselskap har gjort en forbilledlig jobb med skjøtsel og skilting av gårdsbrukene i Våkendalen. I tillegg er det lagt opp en kulturminneløype som turgåere, skoleklasser osv. kan benytte seg av. Denne synliggjøringen og formidlingen av historien understreker viktigheten av å ta vare på både ruiner og andre synlige spor i landskapet etter den menneskelige aktiviteten i området.

Byantikvaren ber om å bli holdt videre informert om fremtidige tiltak på ruinene i Våkendalen, og vi er selvsagt behjelpelig dersom vi kan bidra med noe.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Melle
rådgiver

Vedlegg: 0